कक्षा नौमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको
वर्णविन्यासगत त्रुटि

जानुका पोखेल

परीक्षा क्रमाङ्क : २०४००२०

त्रि.वि. दर्ता क्रमाङ्कः ९-२-२०४-१३८-२००६

क्याम्पस अनुक्रमाङ्क :१२

नेपालीशिक्षामा स्नातकोत्तर उपाधिका लागि

प्रस्तुतशोध प्रस्ताव

त्रिभुवन विश्व विद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्काय

कनकाई बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली शिक्षा विभाग

सुरुङ्गा, झापा

२०७२ (२०१६)

(त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त)

कनकाई बहुमुखी क्याम्पस

कनकाई नगरपालिका-३, सुरुङ्गा (झापा)

स्था.: २०४७

☎ ०२३-५५०१५३

Fax : ०२३-५५०८५३

Email : kanakai.campus47@gmail.com

प.सं.

च.नं.

मिति :..........................

सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा शिक्षा विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर दोस्रो वर्षको नेपाली शिक्षा ५९८ पाठ्यांशको प्रयोजनका निमित्त कनकाई बहुमुखी क्याम्पस सुरुङ्गाका विद्यार्थी जानुका पोखरेलले प्रस्तुत *कक्षा नौमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको वर्ण विन्यासगत त्रुटि* शीर्षकको शोधपत्र मेरा निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । शोधार्थीद्वारा निकै परिश्रमपूर्वक तयार गरिएको यस शोधपत्रलाई आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि मूल्याङ्कन समितिमा सिफारिस गर्दछु ।

सहप्रा. जीवनाथ सुवेदी

शोध निर्देशक

नेपाली भाषा शिक्षा विभाग

२४ जनवरी २०१६

स्वीकृति पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय कनकाई बहुमुखी क्याम्पस सुरुङ्गा, झापाबाट स्नातकोत्तर दोस्रो वर्षको नेपा.शि ५९८ पाठ्यांशको प्रयोजनका निमित्त शोधार्थी जानुका पोखरेलद्वारा तयार पारिएको *कक्षा नौमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको वर्ण विन्यासगत त्रुटि* शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र नेपाली भाषा शिक्षा विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर उपाधिका निमित्त उपयुक्त ठहरिएकाले आवश्यक मूल्याङ्कन गरी स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

मूल्याङ्कन समिति

....

(सहप्रा. जीवनाथ सुवेदी)

शोध निर्देशक

....

(डा. दुर्गाप्रसाद दाहाल)

उपप्राध्यापक

बाह्य परीक्षक

....

उपप्रा. विष्णुप्रसाद कोइराला

विभागीय प्रमुख

मिति : १९ फेब्रुअरी २०१६ (२०७२/११/०७)

प्रतिबद्धता पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा शिक्षा विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको नेपा. शि. ५९८ पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ तयार पारिपूर्तिका लागि *झापा जिल्लाका कक्षा नौमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको वर्णविन्यास क्षमताको आध्ययन* शीर्षकको शोधपत्र स्थलगत सर्वेक्षणपछि विशद र गहन अध्ययन गरी तयार गरेको हुँ । यसमा उल्लेख गरिएका तथ्य-तथ्याङ्कहरू प्रमाणिक हुन् । अन्यथा भएमा कानुन अनुसार दण्डित हुन तयार छु ।

जानुका पोखेल
एम.एड. दोस्रो वर्ष
नेपाली शिक्षा विभाग
कनकाई बहुमुखी क्याम्पस, सुरुङ्गा (झापा)

कृतज्ञता ज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र मैले त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय अर्न्तगत कनकाई बहुमुखी क्याम्पसमा अध्ययन गरी स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्ष नेपा. शि. ५९८ पाठ्यांशको परिपूर्ति प्रयोजनका लागि मेरा श्रद्धेय गुरु सह.प्रा. जीवनाथ सुवेदीको कुशल निर्देशनमा तयार पारेकी हुँ । यो शोधपत्रतयार गर्ने सन्दर्भमा आफ्नो अत्यन्त व्यस्त जीवनमा पनि मलाई अमूल्य समय, समुचित सुझाव, सल्लाह र मार्ग निर्देशन दिनु भई यस शोधकार्य लेखनमा उपयुक्त निर्देशन दिँदै लेखन कार्यलाई सफल बनाउन प्रेरणा दिनु भएकोमा उहाँप्रति म हार्दिक श्रद्धा एवम् कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

शोध प्रस्ताव लेखनदेखि नै आफ्ना अमूल्य सुझाव तथा सल्लाह दिई उत्प्रेरित गर्नु हुने आदरणीय गुरु विभागीय प्रमुख उपप्रा. विष्णुप्रसाद कोइरला, कोमलप्रसाद पोखरल एवं शेरबहादुर बानियाँ, तेजप्रसाद खनाल, र शोधपत्र लेखनका क्रममा निरन्तर रूपमा सुझाव दिनुहुने सम्पूर्ण गुरुहरूप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

सदा इज्जत र प्रतिष्ठाका लागि जीवनमा सङ्र्ष गर्नु पर्दछ भन्ने नैतिकअर्ती उपदेश दिँदै विभिन्न व्यावहारिक र आर्थिक समस्याहरूसँग सङ्घर्ष गरेर आफ्नो अमूल्य समय, श्रम र पसिना खर्चेर सदा स्नेह र मायाले मलाई यस अवस्थासम्म ल्याई पुऱ्याउन साथ दिई सहयोग गर्नु हुने मेरा आदरणीय पिता दामोदर पोखरेल र माता पद्मावती पोखरेल तथा प्रति म सदैव ऋणी छु । मेरो अध्ययनमा सँधै अभिभावकत्व निर्वाह गर्नु हुने श्रीमान् अर्जुन घिमिरेज्यू प्रति म विशेष आभार प्रकट गर्दछु ।

शोध लेखनकाक्रममा सहयोग पुऱ्याउने बहिनी भगवती पोखेल तथा दाजु मदन पोखेल साथै कम्प्युटर टंकनमा सहयोग गर्नु हुने नगेन्द्र गुराँगाइलाई विषेश धन्यवाद दिन चाहन्छु । अन्त्यमा यस शोधपत्रको उचित मूल्याङ्कनका लागि मूल्याङ्कन समिति समक्ष पेश गर्दछु ।

जानुका पोखेल

एम.एड. दोस्रो वर्ष

नेपाली शिक्षा विभाग

कनकाई बहुमुखी क्याम्पस, सुरुङ्गा (झापा)

शोधसार

झापा जिल्लाका कक्षा नौमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको वर्णविन्यास क्षमताको आध्ययन प्रस्तुत शोधपत्र त्रिभुवन विश्वविद्यालयको शिक्षाशास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा शिक्षा विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तहको नेपा. शि. ५९८ पाठयांशको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिका लागि तयार पारिएको हो ।

कक्षा नौमा अध्ययनरत विद्यार्थीको वर्णविन्यास क्षमता के कस्तो छ, विद्यार्थीले वर्णविन्यासमा गर्ने त्रुटि क्षेत्र के के हुन्, वर्णविन्यास सम्बन्धी त्रुटिहरू हटाउन के कस्ता सुझाव दिन सकिन्छ ? भन्ने जस्ता समस्यामा केन्द्रित रही कक्षा नौमा अध्ययनरत विद्यार्थीको वर्णविन्यास सम्बन्धी क्षमता पत्ता लगाउनु, विद्यार्थीले वर्णविन्यासमा गर्ने प्रमुख त्रुटि क्षेत्र पहिचान गर्नु, वर्णविन्यासगत त्रुटिहरूको सुधारका लागि सुझाव दिनु, रहेका छन् ।

प्रस्तुत शोधपत्रमा निर्धारित उपर्युक्त उद्देश्य पूरा गर्ने क्रममा अपनाइएका अध्ययन विधि तथा प्रक्रियाहरूलाई नियाल्दा प्रस्तुत शोध कार्य सम्पन्न गर्ने यसमा क्षेत्रिय अध्ययन विधि प्रयोग गरिएको छ । यसका साथै झापा जिल्लामा रहेका सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरू मध्ये नमुना छनोटका रूपमा १० विद्यालय छनोट गरिएको छ । सोही छनोटमा परेका विद्यालयका १०० जना विद्यार्थीहरूलाई जनसंख्याको रूपमा लिइएको छ । जनसंख्या तथा नमुना छनोटका आधारमा सङ्कलन गरिएका प्राप्त तथ्याङ्कलाई आधार मान्दै व्याख्यातथा विश्लेषण गरी निष्कर्षमा पुगिएको छ ।

प्रस्तुत शोधपत्रको सार यस प्रकार छ, विद्यार्थीहरूले शब्दादि दीर्घमा ६७% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध रूप लेखेका छन् । भने शब्द मध्य दीर्घमा ६०% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध लेखेका छन् । त्यसै गरि शब्द अन्त्य दीर्घमा १८% विद्यार्थीले अशुद्ध रूप लेखेका छन् । ष को प्रयोगमा त्रुटि गर्ने ४२% पाइयो भने श को प्रयोगमा त्रुटि गर्ने २१% पाइयो । नेपाली मातृभाषी र विमातृभाषी विद्यार्थीहरूको तुलना गर्दा नेपाली मातृभाषी विद्यार्थीहरूले २१% त्रुटि गरेको पाइयो भने विमातृभाषीले २९% त्रुटि गरेको पाइयो ।ब को प्रयोगमा व प्रयोग गरेर २७% त्रुटि गरेको पाइयो भने व को प्रयोगमा ब प्रयोग गरेर १% त्रुटि गरेको पाइयो । ब भन्दा व लेखन क्षमता उच्च रहेको पाइयो । य को प्रयोगमा ए लेखेर ९% ले अशुद्ध लेखेका छन् भने ए को प्रयोगमा य ४% ले अशुद्ध लेखेका छन् । विद्यार्थीहरूको ए भन्दा य लेखन क्षमता उच्च रहेको पाइयो ।नेपाली भाषामा प्रयोग हुने ज्ञ र ग्यँ को प्रयोगमा पनि विद्यार्थीहरू अन्योलमा परि त्रुटि गरेको पाइयो । ज्ञ को प्रयोगमा

११% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध लेखेका छन् भने ग्यँको प्रयोगमा ५५% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध लेखेका छन् । विद्यार्थीहरूको ग्यँ लेखन क्षमता कमजोर रहेको पाइन्छ ।

'ऋ' को प्रयोगमा भने 'रि' को प्रयोग गरी ४२% ले त्रुटि गरेको पाइयो भने 'ऋ' प्रयोग गरी ५% ले अशुद्ध लेखेका छन् । विद्यार्थीहरूको 'ऋ' लेखन क्षमता कमजोर रहेको पाइयो ।पदयोगमा ३% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध लेखेका छन् भने पदवियोगमा ३७% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध लेखेका छन् । विद्यार्थीहरूको पदयोग क्षमता उच्च र पदवियोग क्षमता कमजोर रहेको पाइयो । हलन्तमा अजन्त लेखेर ५३% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध लेखेको पाइयो भने अजन्तमा हलन्त लेखेर ३% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध लेखेको पाइयो । विद्यार्थीहरूको हलन्त लेखन क्षमता ५०% ले कमजोर रहेको पाइयो । शिरविन्दुको प्रयोग गर्नुपर्नेमा नगरी २२% विद्यार्थीहरूले अशुद्ध लेखेका छन् भने ४२% विद्यार्थीहरूले चन्द्रविन्दुको प्रयोग अशुद्ध लेखेका छन् । शिरविन्दुको प्रयोगमा भन्दा चन्द्रविन्दुको प्रयोगमा बढी अशुद्ध पाइयो ।

विषय सूची

विवरण	पृष्ठाङ्क
अध्याय एक	**१-४**
परिचय	**१**
विषयप्रवेश	१
समस्याकथन	२
अध्ययनको उद्देश्य	२
अध्ययनको औचित्य	२
अध्ययनको सीमा	४
अध्याय दुई	**५-१०**
पूर्वकार्यको समीक्षा र सैद्धान्तिक अवधारणा	**५**
अध्ययनमा पूर्वकार्यको उपयोगिता	७
सैद्धान्तिक अवधारणा	८
अध्ययनम सैद्धान्तिक अवधारणात्मक अन्तःसम्बन्ध	१०
अध्याय तिन	**११-१३**
विधि तथा अध्ययनको प्रक्रिया	**११**
अध्ययन ढाँचा	११
जनसङ्ख्या र नमुना छनोटको प्रक्रिया	११
तथ्याङ्क सङ्कलन	१२
तथ्याङ्क सङ्कलनका प्रक्रियाहरू	१२
तथ्याङ्क विश्लेषण	१३
अध्याय चार	**१४-६०**
झापा जिल्लाका कक्षा नौमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको वर्णविन्यास क्षमताको विश्लेषण	**१४**
वर्णविन्यास र कक्षा नौ	१४
ह्रस्वदीर्घ सम्बन्धी त्रुटि	१४
शब्दादिमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	१५
शब्दादि दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	१६
शब्दमध्यमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	१७
शब्दअन्त्यमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	१८

शब्दको अन्त्यमा दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि १९
'श'प्रयोगमा त्रुटि २०
'ष'प्रयोगमा त्रुटि २१
'स' प्रयोगमा त्रुटि २२
'ब'प्रयोगमा त्रुटि २२
'व'प्रयोगमा त्रुटि २३
'य'प्रयोगमा त्रुटि २३
'ए' प्रयोगमा त्रुटि २४
'ज्ञ' प्रयोगमा त्रुटि २५
'ग्यँ'प्रयोगमा त्रुटि २५
'छ' प्रयोगमा त्रुटि २६
'क्ष'को प्रयोगमा त्रुटि २६
'ऋ' को प्रयोगमा त्रुटि २७
'रि' प्रयोगमा त्रुटि २७
पदयोग प्रयोगमा त्रुटि २८
पदवियोग प्रयोगमा त्रुटि २८
शिरविन्दु प्रयोगमा त्रुटि २९
चन्द्रविन्दु प्रयोगमा त्रुटि ३०
हलन्त प्रयोगमा त्रुटि ३०
अजन्त प्रयोगमा त्रुटि ३१
तुलनात्मक अध्ययन ३२
अध्याय पाँच **६१-६८**
उपसंहार **६१**
निष्कर्ष ६१
सुझाव ६४
सन्दर्भ सूची

तालिका सूची

तालिका शीर्षक	पृष्ठाङ्क
ह्रस्वदीर्घ सम्बन्धी त्रुटि	१५
शब्दादिमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	१५
शब्दादि दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	१६
शब्दमध्यमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	१७
शब्दमध्यमा प्रयोगमा त्रुटि	१८
शब्दअन्त्यमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	१९
शब्दको अन्त्यमा दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	२०
'श'प्रयोगमा त्रुटि	२१
'ष'प्रयोगमा त्रुटि	२१
'स' प्रयोगमा त्रुटि	२२
'ब'प्रयोगमा त्रुटि	२३
'व'प्रयोगमा त्रुटि	२३
'य'प्रयोगमा त्रुटि	२४
'ए' प्रयोगमा त्रुटि	२४
'ज्ञ' प्रयोगमा त्रुटि	२५
'ग्यँ'प्रयोगमा त्रुटि	२५
'छ' प्रयोगमा त्रुटि	२६
'क्ष'को प्रयोगमा त्रुटि	२६
'ऋ' को प्रयोगमा त्रुटि	२७
'रि' प्रयोगमा त्रुटि	२७
पदयोग प्रयोगमा त्रुटि	२८
पदवियोग प्रयोगमा त्रुटि	२९
शिरविन्दु प्रयोगमा त्रुटि	२९
चन्द्रविन्दु प्रयोगमा त्रुटि	३०
हलन्त प्रयोगमा त्रुटि	३१
अजन्त प्रयोगमा त्रुटि	३१
शब्दादिमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	३२

शब्दमध्यमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	३३
शब्दको अन्त्यमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	३४
शब्ददिमा दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	३५
शब्दमध्यमा दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	३६
शब्दकोअन्त्य दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	३७
श, ष, स प्रयोगमा त्रुटि	३८
ब, व,को प्रयोगमा त्रुटि	३९
य, र ए को प्रयोगमा त्रुटि	४०
ज्ञ, ग्यँको प्रयोगमा त्रुटि	४१
छ, क्ष को प्रयोगमा त्रुटि	४२
ऋ, रि को प्रयोगमा त्रुटि	४३
पदयोग, पदवियोग को प्रयोगमा त्रुटि	४४
हलन्त र अजन्तको प्रयोगमा त्रुटि	४५
शिरविन्दु र चन्द्रविन्दु को प्रयोगमा त्रुटि	४६
शब्दको शुरुमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	४७
शब्दको मध्यमा ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	४८
शब्दको अन्त्य ह्रस्व प्रयोगमा त्रुटि	४९
शब्दको शुरु दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	५०
शब्दको मध्यमा दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	५०
शब्दकोअन्त्य दीर्घ प्रयोगमा त्रुटि	५१
श, ष, स प्रयोगमा त्रुटि	५२
ब, व प्रयोगमा त्रुटि	५३
य, ए प्रयोगमा त्रुटि	५४
छ, क्ष प्रयोगमा त्रुटि	५५
ज्ञ, ग्यँप्रयोगमा त्रुटि	५६
ऋ, र रि को प्रयोगमा त्रुटि	५७
पदयोग र पदवियोगको प्रयोगमा त्रुटि	५८
हलन्त र अजन्तप्रयोगमा त्रुटि	५९
शिरविन्दु र चन्द्रविन्दुको प्रयोगमा त्रुटि	६०

सन्दर्भ सूची

अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०५५), *समसामयिक नेपाली व्याकरण*(दो.सं.), काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०५६), *सामाजिक र प्रायोगिक भाषा विज्ञान* (प्र.सं.), काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।

अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०५७), *प्रयोगात्मक सरल नेपाली व्याकरण,* काठमाडौ : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

अर्याल, डोलराज (२०६६), *नेपाली बृहत शब्दकोश र प्रयोगात्मक नेपाली शब्दकोशको वर्णविन्यास सम्बन्धी मान्यताको तुलनात्मक अध्ययन,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

ओभ्mा, रामनाथ र मधुसूदन गिरी (२०६२),*भाषा विज्ञान* (ते.सं.) काठमाडौं : वाङ्मय प्रकाशन गृह ।

के.सी, दानबहादु (२०६०),*कक्षा ८ मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुले नेपाली विराम चिन्हको प्रयोगमा गर्ने त्रुटिहरुको अध्ययन,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

कोइराला, दुर्गाप्रसाद (२०५६), *कक्षा ९मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुले गर्ने वर्णविन्यास सम्बन्धी त्रुटिहरुको विश्लेषण,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

गौतम, रामप्रसाद (२०६१), *भाषिक अनुसन्धान विधि,*काठमाडौं : दीक्षान्त पुस्तक भण्डार ।

जोशकी, विष्णुदत्त (२०६४),*कक्षा दशमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूले गर्ने वर्णविन्यास सम्बन्धी त्रुटिहरूको अध्ययन,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

थापा, सुशिला (२०६१), *कक्षा दसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको लेख्य चिन्ह प्रयोग क्षमताको अध्ययन,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

न्यौपाने, गणेशप्रसाद (२०६३),*कैलाली जिल्लाका कक्षा १० मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुले गर्ने वर्णविन्यास सम्बन्धी त्रुटिहरुको अध्ययन,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

पोखरेल, बालकृष्ण र अन्य (सम्पा), (२०४०), *नेपाली बृहतशब्दकोष* काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।

बन्धु, चुडामणि (२०५२), *अनुसन्धान र प्रतिवेदन लेखन,* काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।

बन्धु, चुडामणि (२०५३), *भाषा विज्ञान* (सातौँ सं.), काठमाडौं : साझा प्रकाशन ।

भण्डारी, पारसमणि, तुलसीराम धिमिरे र शक्तिराज नेपाल (२०६८), *प्रायोगिक भाषाविज्ञानका प्रमुख आयाम,* काठमाडौः विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

भण्डारी, पारसमणि र रामनाथ ओझा (२०६८), *भाषिक अनुसन्धान विधि* (प्र.सं), काठमाडौः पिनाकल पब्लिकेसन प्रा.लि. ।

भट्टराई, निलम (२०६९), *कक्षा दसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको वर्णविन्यासको अध्ययन,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

भट्टराई, रामप्रसाद (२०६५), *भाषिक अनुसन्धान विधि,* काठमाडौं : शुभकामना प्रकाशन ।

लामिछाने, यादवप्रसाद (२०५३), *सामान्य र प्रायोगिक भाषा विज्ञान तथा नेपाली भाषा,* काठमाडौः विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

लामिछाने, यादवप्रसाद(२०५८), *नेपाली भाषा शिक्षण परिचय* (तृ.सं.), काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

शर्मा, केदारप्रसाद र माधवप्रसाद पौडेल (२०६७), *नेपाली भाषा र साहित्य शिक्षण,* कीर्तिपुर : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

शर्मा, मोहनराज (२०२६), शब्दरचना र वर्णविन्यास, काठमाडौं : त्रि.वि. पाठ्यक्रम विकास केन्द्र ।

सापकोटा, अम्बिका (२०५५), *कक्षा ७ पूरा गरेको विद्यार्थीहरुले गर्ने वर्णविन्यास सम्बन्धी त्रुटिहरुको विश्लेषण,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्वविद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

सिवाकोटी, बलराम (२०५८),*माध्यमिक तहमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुले वर्णविन्यासमा त्रुटिको अध्ययन,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्वविद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

श्रेष्ठ, कृष्णकुमारी (२०६५),*कक्षा ८मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको गर्ने वर्णविन्यास क्षमताको अध्ययन,* (अप्रकाशित स्नातकोत्तर शोधपत्र) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, विश्व विद्यालय क्याम्पस कीर्तिपुर ।

व्यक्तिवृत्त

नाम : जानुका पोखेल

जन्म : २०४०/०७/२४

पिताको नाम : दामोदर पोखेल

माताको नाम : पद्मावती पोखेल

स्थायी ठेगाना : शनिश्चरे-३

सम्पर्क नं. : ९८०७९५१८०३

नागरिकता : नेपाली

धर्म : हिन्दु

मातृभाषा : नेपाली

वैवाहिक स्थिति : विवाहिता

पेशा : कृषि

शैक्षिक योग्यता

क्र.सं.	तह	अध्ययन गरेको संस्था	उत्तिर्ण वर्ष	श्रेणी
१	प्रवेशिका	कालिस्थान मा. वि. शनिश्चरे	२०५७	दोस्रो
२.	+ २	शनिश्चरे उ. मा. वि., शनिश्चरे	२०६३	उत्तीर्ण
३.	स्नातक	कनकाई बहुमुखी क्याम्पस, सुरुङ्गा	२०६६	उत्तीर्ण
४.	स्नातकोत्तोर	कनकाई बहुमुखी क्याम्पस, सुरुङ्गा		